

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Філософський факультет

Кафедра соціальної психології та психології розвитку

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Психологія

Освітня програма «Англійська мова і література»

Спеціальність 035 Філологія
035.041 Германські мови та літератури (переклад включно),
перша – англійська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “12” вересня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Психологія
Викладач	Литвин-Кіндратюк Світлана Данилівна
Контактний телефон викладача	0673424708
E-mail викладача	svitlana.lytvyn-kindratiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	Середа 13:40

2. Анотація до курсу. Покращення результатів навчально-виховного процесу в закладах системи вищої освіти України відповідно до світових стандартів, потреба підготовка кваліфікованих спеціалістів, компетентних у гуманітарних науках, особливо глибоко у сфері філології, зокрема германських мов, потребує вивчення бакалаврами такої дисципліни як «Психологія». Вона ґрунтується на психологічній теорії та практиці особистісного розвитку та соціальної, міжкультурної, педагогічної взаємодії. Зміст дисципліни полягає в ознайомленні бакалаврів із науково-теоретичними основами сучасної психології, її категоріальним апаратом в межах низки психологічних галузей; прищепленні навичок самостійної мислення та роботи з психологічною літературою, вмінні застосовувати психологічні методи дослідження та елементи психологічної діагностики в професійному середовищі, навчально-виховному процесі загальноосвітньої школи, опануванні цінностями кроскультурної комунікації, розвитку здатності самостійно мислити, критично аналізувати педагогічний досвід викладачів та педагогів.

Предмет дисципліни: опанування бакалаврами психологічних засобами розвитку та саморозвитку особистості протягом життєвого шляху, в умовах соціального та етнокультурного середовища, в умовах освітнього середовища загальноосвітньої школи та вищого навчального закладу, у процесі педагогічної взаємодії, у контексті між культурно комунікації та перекладацької діяльності

3. Мета та завдання курсу.

Мета вивчення навчальної дисципліни передбачає досягнення належного рівня професійної компетентності у осмисленні психологічних явищ та закономірностей розвитку особистості у професійному та віковому аспектах, практиці педагогічної взаємодії у процесі викладання іноземних мов, ділового та педагогічному спілкуванні в умовах професійного та освітнього середовища.

Завдання дисципліни полягають передусім у теоретичному осмисленні логіки розвитку психологічної науки в межах низки її основних галузей (загальна, вікова, соціальна, кроскультурна, педагогічна психології), ознайомленні з її дослідницькими методами та напрямками надання психологічної допомоги в умовах повсякденного життя та навчального закладу. Відповідно до вимог освітньо-професійної програми у результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен засвоїти предмет та завдання загальної, вікової, соціальної, педагогічної психології та психології творчості, розуміти теоретичну основу напрямів в межах окремих галузей, основні етапи становлення цих психологічних галузей, актуальні проблеми їхнього розвитку у ХХІ столітті, зміст низки основних психологічних (особистість), соціально-психологічних (мала та велика соціальна група, соціалізація), психолого-педагогічних (педагогічне спілкування), етнічних та кроскультурних (міжкультурна комунікація, акультурація), психолого-мистецьких (творчість) феноменів; вміти аналізувати психологічні феномени на рівні елементів структури особистості – психічні процеси, властивості та стани, здійснювати їхню порівняльну характеристику; описувати загальну структуру особистості; розуміти тенденції та чинники розвитку особистості в онтогенезі, виокремлювати основні етапи та

стадії, описувати їхній зміст; розуміти основні особливості між культурної комунікації та педагогічного спілкування.

4. Результати навчання (компетентності)

4.1. Загальні компетентності

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність бути критичним і самокритичним, відповідальним за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних контекстах.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність до організації та керівництва професійним розвитком осіб та груп.

4.2. Фахові компетентності

- Усвідомлення структури педагогічної та психологічної наук, їх теоретичних основ.
- Здатність використовувати в професійній діяльності концептуальні наукові та практичні знання традиційних і новітніх теорій, принципів, напрямків, методів і технологій в галузі психології.
- Розуміння основних цілей і завдань освітнього процесу та специфіки діяльності вчителя іноземних мов у закладах загальної середньої освіти.
- Здатність планувати, організовувати та проводити уроки та навчальні курси з основної і другої іноземної мови та літератури, а також оцінювати навчальні досягнення учнів.
- Вміння аналізувати психологічні феномени на прикладі психічних процесів та станів, розрізняти основні аспекти (правовий, культурний, естетичний) соціалізації та здійснювати аналіз структури особистості.
- Здатність аналізувати головні тенденції історичного розвитку українського народу, аргументувати свої погляди на дискусійні моменти української історії та розвиток української етнопсихології та ментальності.
- Вміння використовувати набуті знання про психологію освітнього простору, інноваційні методи навчання у викладанні іноземної мови з метою оптимізації процесу педагогічного спілкування.
- Здатність розуміти специфіку методів психологічного дослідження та психологічної діагностики та прийоми їхнього застосування.

4.3. Результати навчання

- Організовувати процес свого навчання й самоосвіти із значним ступенем автономності.
- Розуміти фундаментальні принципи буття людини, природи, суспільства.
- Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.
- Розуміти основні проблеми освіти та шляхи їх розв'язання із застосуванням інноваційних підходів, доцільних методів і технологій.
- Володіти методикою проведення навчальних занять у закладах середньої освіти, використовувати різноманітні ефективні форми, прийоми й методи навчання, аналізувати результати засвоєння учнями навчального матеріалу з предмету, оцінювати знання, уміння та навички у системі відповідної шкали оцінювання.
- Планувати, організовувати та здійснювати освітній процес з урахуванням

<p>психологічних і фізіологічних особливостей учнів, їхніх потреб та інтересів, а також специфіки навчального предмету.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Критично оцінювати власну навчальну та професійно-дослідницьку діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення. • Ефективно працювати з психологічною інформацією, добирати інформацію з різних джерел. • Використовувати набуті психологічні знання про етнічні особливості особистості та спілкування у процесі професійної міжкультурної комунікації; володіти прийомами аналізу стосунків в малих групах в професійному спілкуванні та оцінки соціально-психологічного клімату в колективі. 						
5. Організація навчання курсу						
Обсяг курсу						
Вид заняття			Загальна кількість годин			
лекції			20 год			
практичні заняття			10 год			
самостійна робота			60 год			
Ознаки курсу						
Семестр 2-й	Спеціальність 035 Філологія	Курс (рік навчання) 1-й		Вибіркова дисципліна		
Тематика курсу						
Тема, план	Форма заняття	Література		Завдання, ГОД	Вага оцінки (разом із самоств роботою)	
<p>Тема 1: Предмет психології План 1. Предмет психологічної науки, її основні завдання та актуальні проблеми. 2. Основні етапи становлення психології як науки. 3. Система галузей психології та її міждисциплінарні зв'язки. 4. Основні категорії, методологічні принципи та методи психології.</p>	Лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. М'ясоїд П.А. Загальна психологія В 2-томах. – К.: Основи, 2004. 345 с. 2. Основи практичної психології / Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н.: Підручник.К.: Либідь, 2001. 536 с. 3. Основи психології: Підручник / За заг ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. К.: Либідь, 1995. 632 с. 4. Немов Р.С. Психология. В 3-х кн. М.: Гуманіт центр Владос, 2001. К.1. 653 с. 		<p>Запитання для самоперевірки</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що є предметом психологічної науки? 2. Які основні етапи розвитку психології? 3. Як змінювалися наукові уявлення про предмет психології на кожному з цих етапів? 4. Назвіть основні методи психологічного дослідження. 5. Назвіть традиційні та нові, найбільш перспективні галузі психологічних досліджень. 6. Які ви знаєте основні психологічні категорії та поняття? 	4, 5	Термін виконання: Наступне заняття
<p>Тема 2. Психічні процеси і стани План 1. Поняття психічних процесів, їхні види. 2. Пізнавальні психічні процеси: відчуття та сприймання. 3. Психічні процеси: мислення та увага, пам'ять та увага. 4. Емоції та почуття. Емоційні стани та їхні види.</p>	Лекція	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гамезо М.В. Домашенко І.А. Атлас по психології: информ. метод. матеріали. М.: Просвещение, 1986. 272 с. 2. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Изд. 2-е. Т. 2. пер с франц. М.: Мир, 1996. 376 с. 3. Веккер Л.М. Психия и реальность: единая теория 		<p>До теми 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні пізнавальні процеси, вкажіть на їхні відмінності.. 2. Які існують класифікації видів відчуттів? 3. Що спільно у відчуття як пізнавального 	4, 5	Наступне заняття

<p>Тема 3. Психологія особистості</p> <p>План</p> <p>1. Поняття особистості в психології, основні теорії особистості.</p> <p>2. Структура особистості, основні компоненти та властивості.</p> <p>3. Диференційна психологія особистості: темперамент, характер, здібності, їх властивості та види.</p>	<p>Лекція</p>	<p>информационных процессов. М.: Смысл, 2000. 685 с.</p> <p>3. Краткий психологический словарь / Сост. Л.А. Карпенко / Под общ. ред. А.В. Петровского, М.Я. Ярошевского. М.: Политиздат, 1985. 431 с.</p> <p>4. М'ясоїд П.А. Загальна психологія В 2-томах. К.: Основи, 2004. 345 с.</p> <p>5. Немов Р.С. Психологія. В 3-х кн. М.: Гуманіт центр Владос, 2001. К.1. 653 с.</p> <p>6. Основи психології: Підручник / За заг ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. К.: Либідь, 1995. 632 с.</p> <p>7. Палій А.А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, ВДВ ЦТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. 776 с.</p> <p>1. Губенко І.Я., О.С. Карнацька, О.Т. Шевченко Основи загальної і медичної психології, психічного здоров'я та між особового спілкування: підручник. К.: ВСВ «Медицина», 2018. 312 с.</p> <p>2. Москалець В.П. Психологія особистості: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 416 с.</p> <p>3. М'ясоїд П.А. Загальна психологія В 2-томах. – К.: Основи, 2004. 345 с.</p> <p>4. Основи психології: Підручник / За заг ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. К.: Либідь, 1995. 632 с.</p> <p>3. Палій А.А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, ВДВ ЦТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. 776 с.</p> <p>6. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навч. посібник. К.: Каравелла, 2013. 372 с.</p> <p>7. Хелл Л., Зиглер Д. Теории личности. Основные положения, исследование и применение. СПб.: Питер-Пресс, 1997.</p> <p>Додаткова література</p> <p>1. Бурно М. О характерах людей (психотерапевтическая книга). М.: Академический проект, 2008. 639 с.</p> <p>2. Леонгард К. Акцентуированные личности. Киев, Гловное изд-во «Вища школа», 1989. 374 с.</p> <p>3. Фурман А.В., Гуменюк О.Є. Психологія Я-концепції: навчальний посібник. Львів, Новий світ, 2006. 360 с.</p>	<p>процесу та у сприймання?</p> <p>4. Які Ви знаєте процеси мислення?</p> <p>5. Які існують види уваги, за яких умов вони виникають?</p> <p>6. Чим відрізняють стеничні та астенічні емоції?</p> <p>7. Поясняйте, в чому сутність процесу синестезії.</p> <p>8. Чим відрізняють уявлення уяви від уявлень пам'яті ?</p> <p>Запитання до теми 3:</p> <p>1. Розкрийте сутність понять «особистість», «індивід», «індивідуальність».</p> <p>2. Опишіть модель особистості за З. Фрейдом.</p> <p>3. Які основні властивості особистості?</p> <p>4. Розкрийте піраміду потреб за А. Маслоу.</p> <p>5. Порівняйте зміст понять «темперамент» та «характер».</p> <p>6. Опишіть структуру характеру.</p> <p>7. Чим відрізняються психологічні погляди на сутність темпераменту від поглядів, які обстоювалися в рамках гуморальних та фізіологічних теорій?</p> <p>8. Назвіть основні психологічні властивості темпераменту.</p> <p>9. Що таке акцентуації характеру?</p>	<p>4, 5</p>	<p>На консультації</p>
---	----------------------	--	---	-------------	------------------------

<p>Тема 4. Історія та предмет психології розвитку. План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет психології розвитку, основні етапи становлення – від дитячої психології, до вікової й затім до психології розвитку. 2. Біогенетичні та соціогенетичні підходи в пояснення чинників психічного розвитку. 3. Культурно-історична теорія розвитку вищих психічних функцій Л. Виготського. 4. Загальна характеристика періодизацій психічного розвитку (Д. Ельконін, Е. Еріксон, Ж. Піаж, З. Фройд, М. Колберг). 	<p>Лекція</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Заброцький М. Основи вікової психології. – Тернопіль, 2005. – С. 6 – 31. Крайніков Е.В. Психологія розвитку : Словник-довідник. - К.: Арістей, 2004. - 260 с. 2. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психології (Курс лекцій). – Київ, 2005. – С. 5 – 24. Нартова-Бочавер С.К. Введение в психологию развития / С.К. Нартова-Бочавер, А.В. Потапова. - М.: Флинта: МПСИ, 2006. - 216 с. 3. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. – Київ, Академвидав, 2005. – 358. – С. 7 – 38. 4. Костюк Г.С. Принцип развития в психологии // Хрестоматія по возрастній и педагогической психологии / Под ред. И.И. Ильясова, В.Я. Ляудис. – М.: МГУ, 1981. – 1981. – С. 7 – 10. 	<p>Запитання до теми 4:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні етапи становлення психології розвитку. 2. Розкрийте зміст предмету психології розвитку. 3. В чому відмінність біогенетичних та соціогенетичних підходів в поясненні чинників психічного розвитку. 4. Охарактеризуйте основні положення культурно-історичної теорії розвитку вищих психічних функцій Л. Виготського. 5. Порівняйте періодизацію психічного розвитку за Д. Ельконіним та Е. Еріксоном. 	<p>4,5</p>	<p>На консультації</p>
<p>Тема 5. Психологічна характеристика вікових періодів План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика психічного розвитку новонародженого та немовляти. 2. Переддошкільний вік, розвиток мовлення та провідна діяльність періоду. 3. Дошкільний період психічного розвитку. 4. Молодший школяр: проблеми адаптації та навчання в школі. 5. Психологічна характеристика підліткового та юнацького віку. 6. Дорослість, його основні новоутворення та труднощі. Проблеми геронтопсихології в сучасному суспільстві. 	<p>Лекція</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1.Заброцький М. Основи вікової психології. – Тернопіль, 2005. – С. 6 – 31. Крайніков Е.В. Психологія розвитку : Словник-довідник. - К.: Арістей, 2004. - 260 с. 2. Кутішенко В. П. Вікова та педагогічна психології (Курс лекцій). – Київ, 2005. – С. 5 – 24. Нартова-Бочавер С.К. Введение в психологию развития / С.К. Нартова-Бочавер, А.В. Потапова. - М.: Флинта: МПСИ, 2006. - 216 с. 3. Савчин М. В., Василенко Л. П. Вікова психологія. – Київ, Академвидав, 2005. – 358. – С. 7 – 38. 4. Костюк Г.С. Принцип развития в психологии // Хрестоматія по возрастній и педагогической психологии / Под ред. И.И. Ильясова, В.Я. Ляудис. – М.: МГУ, 1981. – 1981. – С. 7 – 10. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Які основні особливості психічного розвитку новонародженого та немовляти? 2. Які новоутворення психічного розвитку виникають у переддошкільному віці? 3. Які ознаки кризи 3-х років та 6-7-ми років? 4. Які вчені досліджували гру та її розвиток у дошкільному віці? 5. Який період вікового розвитку вважається сенситивним у розвитку мовлення? 	<p>4,5</p>	<p>На консультації</p>
<p>Тема 6. Соціальна психологія План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна психологія як галузь психологічного знання: предмет та понятійний апарат, напрямки розвитку. 2. Соціально-психологічні особлив. комунікації: перцептивна, 	<p>Лекція</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ануфрієва Н.М. Зелінська Т.М., Єрмакова Н.О. Соціальна психологія: Навч.-метод. пос. К. Каравела, 2009. 216 с. 2. Берри Дж. Пуртинга А., Сигал М., Дасен П. Кросс-культурная психология. Исследование и 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Що вивчає соціальна психологія? 2. Назвіть основні етапи розвитку соціальної психології? 	<p>4,5</p>	<p>На наступних заняттях</p>

<p>комунікативна, інтерактивна сторони. 3. Великі та малі соціальні групи, їхня класифікація. 4. Соціалізація особистості, її основні етапи. 5. Соціометрія як метод дослідження малих груп.</p>		<p>применение. Пер. с англ. Харьков: Изд-во Гуманитарный центр, 2007. 560 с. 3. Львовочкіна А.М. Етнопсихологія. навч. пос. к.: МАУП, 2002. 144 с. 4. Майерс Д. Соціальна психологія. СПб.: Питер, 1997. 688 с. 5. Мечковская Н.Б. Соціальна лінгвістика: пос. для студентів. М.: Аспект Пресс, 1996. 207 с. 6. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник. Київ, Центр навчальної літератури, 2005. 624 с. 7. Соціологічна енциклопедія / укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с. 8. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навч. посібник. К.: Каравелла, 2013. 372 с.</p>	<p>3. Які види емпатії Ви можете назвати? 4. Які основні характеристики малої групи? 5. Хто є автором методу соціометрії? 6. Які існують етапи соціалізації?</p>		
<p>Тема 7. Предмет етнопсихології та крос культурної психології</p> <p>План</p> <p>Предмет і завдання етнопсихології Культура. Розвиток від етнопсихології в XIX ст. до крос-культурної психології. Методологія та категоріальний апарат етнопсихології. Структура етнічної свідомості, етнічність, мовна особистість. Проблема акумуляції та етнокультурної адаптації особистості на тлі міжкультурної комунікації</p>	<p>Лекція</p>	<p>1. Берри В.Дж. Кросс-культурна психологія / Джон Берри, Айп Пуртінгтон. - Х.: Изд-во Гуманитарного центру, 2007. - 560 с. 2. Данилюк І. Етнічна психологія / Ірина Данилюк. - К.: «Самміт-Книга», 2010. - 32 с. 3. Евтух В.Б. Етносоціологія: термінологія. Навчальний посібник / В. Євтух, Г. Галушко. - К.: Вид-во «Фенікс», 2009. - 32 с. 4. Евтух В.Б. Етнічність: глосарій / В. Евтух. - К.: Вид-во НПУ імені Шевченка, 2009. - 170 с. 5. Фриксон Э.Г. Детство и общество / Э.Г. Фриксон; [пер. с англ.]. - СПб.: Ленарт, 1997. - 192 с. 6. Кузнецова Т.В. Психологія культурного феномену (філософський аналіз) : Кандидатська дисертація / Т.В. Кузнецова. - К.: МАУП, 2009. - 200 с. 7. Львовочкіна А. Етнопсихологія / А. Львовочкіна. - К.: МАУП, 2002. - 145 с. 8. Мацумото Д. Психологія и культурные временные исследования / Д. Мацумото. - СПб, 2002. - 416 с.</p> <p>Додаткова література Гейзінга Й. Homo Ludens / Йозеф Гейзінга; [пер. з англ. М. С. Крольовського]. - К.: Основи. - 1994. - 304 с. Геннеп А. ван Обряды переходного возраста: тематическое изучение обрядового цикла / А. ван Геннеп; [пер. с франц. Ю. С. Новиковой, Л.В. Покровской]; После</p>	<p>1. Що вивчає етнічна психологія? 2. Що вивчає крос-культурна психологія? 3. Яка структура етнічної свідомості? 4. Чи відрізняється комунікація в колективістичних та індивідуалістичних культурах? 5. Дайте визначення поняття «етнічна спільнота».</p>	<p>4,5</p>	<p>На консультації</p>

<p>Тема 8. Психологія творчості мистецтва План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет психології творчості психології мистецтва 2. Естетизація повсякденного життя мистецтво як художня комунікація. 3. Сучасна особистість в просторі ви мистецтва. 	<p>Лекція</p>	<p>В. Ивановой. – М.: Вост. лит., 2002 с. Гирц К. Интерпретация культур / К. Гирц; пер с англ. – М.: Восточная политическая энциклопедия (Вост. лит.), 2004. – 560 с. Мид М. Культура и мир детства / Мид М. – М.: Наука, 1992. – 346 с. Петруфаненко Т.Г. Этнопсихология, Т.Г. Петруфаненко. - М.: МГУ, 2001. - 346 с. Фрейд З. Тотем і табу / З. Фрейд. - М.: АСТ-Москва-классика, 2010. - 123 с. Храмова В. Українська душа / Храмова - К., Фенікс, 1990. - 67 с.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бахтин М. М. Эстетика словесного творчества / Михаил Михайлович Бахтин; сост. С.Г. Бочарова; текст подгот. Г.С. Бенриштейн и Л.В. Дерюгина; примеч. С.С. Аверинцев и С.Г. Бочарова. – М.: Искусство, 1986. – 446 с. 2. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса / Михаил Михайлович. Бахтин. – М.: Худож. лит., 1990. – 543 с. 3. Белявский И.Г. Лекции по исторической психологии / И.Г. Белявский. – Одеса: Астропринт, 2004. – 448 с. 4. Кузнецова Т.В. Психология культуры (психолого-философский анализ) : Курс лекций/ Т.В. Кузнецова. – К.: МАУП, 2006. – 152 с. 5. Клименко В.В. Психология творчості. Навч. посібник / В.В. Клименко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 480 с. 6. Татаркевич В. Історія шести понять: Мистецтво. Прекрасне. Форма. Творчість. Відтворництво. Естетичне переживання / В. Татаркевич. – К.: «Юніверс», 2001. – 368 с. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення предмету психології творчості. 2. Дайте визначення предмету психології мистецтв. 3. Яка структура естетичної компетенції особистості? 4. Що уявляє собою феномен естетизації повсякденного життя нашого сучасника? А також питання: Що є в широкому сенсі «матеріалом» педагогічної творчості? Чому неодмінною умовою справжньої педагогічної творчості є ціннісне ставлення педагога до учня, любов до нього. 	<p>4.5</p>	<p>На наступні заняття</p>
<p>Тема 9 Педагогічна психологія</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет педагогічної психології та основні етапи її розвитку. 2. Поняття учіння, на учіння та навчальної діяльності. Структура навчальної діяльності. 3. Інноваційні технології навчання в загальноосвітній школі. 4. Психологія вчителя. Педагогічна майстерність, такт та здібності 	<p>Лекція</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Савчин М.В. Педагогічна психологія: навчальний посібник. Дрогобич: Видавничо-друкарська фірма “Відродження”, 1998. 142 с. 2. Савчин М.В. Василенко Л.П. Вікова психологія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 360 с. 3. Словник психолого-педагогічних термінів і понять / Упор. Ю.В. Бурган, В.І. Уруський. Тернопіль: Астон, 2001. 176 с. 4. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении : Книга для учителя. Москва–Грозный : Просвещение, 1987. 5. Карнегі Д. як завойовувати друзів і впливати на людей : пер. з англ. Київ, 1994. 704 с. 6. Моделирование педагогических 	<p>Описати структуру мотивації навчальної діяльності учня. В чому відмінність між навчанням та учінням? Порівняйте низку інноваційних технологій навчання. Описати суспільну значущість професії викладача, його професійні функції. Дати характеристику поняттю педагогічна діяльність, її</p>		

<p>Тема 10. Практична психологія: основні напрями надання психологічної допомоги.</p> <p>План 1. Теоретична та практична психологія. Поняття психологічної служби. 2. Психологічна діагностика. Її види. 3. Психологічна корекція, психологічне консультування, психопрофілактика. 4. Психотерапія, напрями надання допомоги.</p> <p>Практичне заняття 1.</p> <p>Предмет психології</p> <p>План 1. Предмет психол. як науки, її основні завдання та актуальні проблеми. 2. Система галузей психологічної науки, її місце в системі наук. Психологія та лінгвістика. 3. Історія розвитку психології: основні етапи. 4. Категоріальний апарат психології та методологічні принципи. 5. Методи психологічних досліджень, їхня класифікація.</p>	<p>Лекція</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>ситуацій / ред. Ю. Н. Кулоткіна, Г. С. Сухобської. Москва, 1981. С. 162 с.</p> <p>7. Педагогічна майстерність : підручник / І.А. Зязюна, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос [та ін.] ; за ред. І.А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.</p> <p>8. Синиця І. О. Педагогічний такт і майстерність учителя. Київ, 1981.</p> <p>9. Сухомлинський В. О. Сто порад учителям // Вибр. Твори : у 5 т. Т. 2. С. 421.</p> <p>Кузікова С.В. Основи психокорекції : навч. посібник / С. Б. Кузікова. – К.: Академвидав, 2012. – 320 с.</p> <p>Осіпова А.А. Общая психокорекция: Учебное пособие для студентов вузов. – М.: ТП Сфера, 2005. – 512 с.</p> <p>1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas; Довідник: Пер з нім./ Худож. Герман і Катаріна фон Заафельд; Наук. ред.. В.О. Васюгінський. К.: Знання-Прес, 2007. 510 с.</p> <p>2. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Изд. 2-е. Т. 2. пер с франц. М.: Мир, 1996. 376 с.</p> <p>3. Мясоїд П.А. Загальна психологія В 2-томах. – К.: Основи, 2004. 345 с.</p> <p>4. Гамезо М.В. Домашенко І.А. Атлас по психології: інформ. метод. матеріали. М.: Просвещение, 1986. 272 с.</p> <p>5. Основи психології: Підручник / За заг ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. К.: Либідь, 1995. 632 с.</p> <p>6. Немов Р.С. Психологія. В 3-х кн. М.: Гуманіт центр Владос, 2001. К.1. 653 с.</p> <p>7. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М. Степанов. К.: «Академвидав». 2006. 424 с.</p> <p>8. Словник психолого-педагогічних термінів і понять / Упор. Ю.В. Бурган, В.І. Уруський. Тернопіль: Астон, 2001. 176 с.</p> <p>9. Хрестоматія по історії психології. Под ред. П.Я. Гальперіна, А.Н. Ждан. М., Изд-</p>	<p>структури. Назвати елементи педмайстерності викладача, ступені її розвитку. Назвати головні проблеми взаємодії вчителя й учня. Назвіть складові культури мовлення педагога</p> <p>Що включає зміст поняття «психологічна допомога»? За яких умов виникає психокорекційна ситуація? У чому полягає принцип єдності діагностики та корекції? З чого складається дослідження психічних процесів у дітей шкільного віку? У чому полягає принцип нормативності розвитку?</p> <p>1. Окресліть актуальні проблеми психологічної науки (на прикладні аналізи самостійно обраних для конспектування наукових статей з проблем загальної, вікової, соціальної та педагогічної психології</p> <p>2. Ознайомлення з методами дослідження в психології (на прикладі однієї з психодіагностичних методик, оформлення результатів мікродослідження та висновків письмово).</p>	<p>4,5</p> <p>4.5</p> <p>10</p>	<p>На індивід. занятті</p> <p>На консультації</p> <p>На занятті</p>
---	--	---	--	---------------------------------	---

<p>Заняття 4. Актуальні проблеми психології та крос культурної психології</p> <p>План</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Соціальна та етнічна психології. Специфіка предмету, завдань, актуальні проблеми. 2. Класифікація малих та великих груп. Соціальна спільнота та етнічна група. 3. Проблеми крос-культурної психології: акумуляція, адаптація та міжкультурні стосунки. Особистість в культурі та субкультурі. 4. Вплив мовної картини світу на поведінку особистості в культурі 5. Метод соціометрії та особливості його застосування. <p>сихологія особистості : навч. посібник. К.: Каравелла, 2013. 372 с.</p> <p>Заняття 5. Педагогічна психологія та практична психологія</p> <p>План</p>	<p>Практичне заняття</p>	<ol style="list-style-type: none"> 4. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. пос. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 384 с. 5. Палій А.А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, ВДВ ЦТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. 776 с. 6. Савчин М.В. Педагогічна психологія: навчальний посібник. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1998. 142 с. 7. Савчин М.В. Василенко Л.П. Вікова психологія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 360 с. 8. Словник психолого-педагогічних термінів і понять / Упор. Ю.В. Бурган, В.І. Уруський. Тернопіль: Астон, 2001. 176 с. 1. Берри Дж. Пуртинга А., Сигал М., Дасен П. Кросс-культурная психология. Исследование и применение. Пер. с англ. Харьков: Изд-во Гуманитарный центр, 2007. 560 с. 2. Гриффин Э. Коммуникация: теории и практики. Пер. с англ.. Харьков, Изд-во «Гуманитарный центр», Науменко А.А., 2015. 688 с. 3. Долинська А.В. Матяш-Заяц А.П. Психологія конфлікту. навч. пос. К.: Каравелла, 2010. 304 с. 4. Краткий психологический словарь / Сост. Л.А. Карпенко / Под общ. ред. А.В. Петровского, М.Я. Ярошевского. М.: Политиздат, 1985. 431 с. 5. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник. Київ, Центр навчальної літератури, 2005. 624 с. 6. Современная зарубежная социальная психологии. Тексты. Под. ред. Г.М. Андреевой, Н.Н. Богомоловой, Л.Н. Петровской. Изд-во МГУ, 1984, 255 с. 7. Соціологічна енциклопедія / укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с. 8. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навч. посібник. К.: Каравелла, 2013. 372 с. 1. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. 	<p>періодизації психічного розвитку представлєнв у сучасній віковій психології (запропонувати схему аналізу цих періодизацій).</p> <p>Ознайомлення з методами дослідження в психології (на прикладі однієї з психодіагностичних методик. Як розв'язати соціометричну задачу, які використовуються при цьому основні таблиці чи схеми (соціограма, соціоматриця).</p> <p>Ознайомлення з методами дослідження в</p>	<p>10</p> <p>10</p>	<p>На занятті</p> <p>На занятті</p>
---	---------------------------------	---	---	---------------------	-------------------------------------

<p>Частина перша</p> <p>1. Педагогічна психологія, предмет, завдання та актуальні проблеми.</p> <p>2. Психологія педагогічної взаємодії та педагогічного спілкування в умовах загальноосвітньої школи.</p> <p>3. Основні напрями роботи практичного психолога: психодіагностика та психологічне консультування.</p> <p>4. Психокорекція та психотерапія. Основні школи у вітчизняній та зарубіжній психології.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Огороднійчук та ін. К.: Просвіта, 2001. 416 с.</p> <p>2. Гамезо М.В. Домашенко І.А. Атлас по психології: інформ. метод. матеріали. М.: Просвещение, 1986. 272 с.</p> <p>3. Долинська А.В. Матяш-Заяц А.П. Психологія конфлікту. навч. пос. К.: Каравелла, 2010. 304 с.</p> <p>4. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. К.: Академвидав, 2010. 288 с.</p> <p>5. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. пос. Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. 384 с.</p> <p>6. Савчин М.В. Педагогічна психологія: навчальний посібник. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1998. 142 с.</p> <p>7. Савчин М.В. Василенко Л.П. Вікова психологія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 360 с.</p> <p>8. Словник психолого-педагогічних термінів і понять / Упор. Ю.В. Бурган, В.І. Уруський. Тернопіль: Астон, 2001. 176 с.</p> <p>Додаткова література</p> <p>1. Добрович А. Б. Воспитателю о психологии и психогигиене общения: Книга для учителя и родителей. М., 1987.</p> <p>2. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении : Книга для учителя. Москва–Грозный : Просвещение, 1987.</p> <p>3. Карнегі Д. як завойовувати друзів і впливати на людей : пер. з англ. Київ, 1994. 704 с.</p> <p>4. Моделирование педагогических ситуаций / ред. Ю. Н. Куллоткина, Г. С. Сухобской. Москва, 1981. С. 162 с.</p> <p>5. Педагогічна майстерність : підручник / І.А. Зязюн, Л.В. Крамущенко, І.Ф. Кривонос [та ін.]; за ред. І.А. Зязюна. 3-тє вид., допов. і переробл. Київ : СПД Богданова А.М., 2008. 376 с.</p> <p>6. Синиця І. О. Педагогічний такт і майстерність учителя. Київ, 1981.</p> <p>7. Сухомлинський В. О. Сто порад учителю // Вибр. Твори : у 5 т. Т. 2. С. 421.</p>	<p>педагогічного спілкування та прийомами надання психологічної допомоги (на прикладі методів психокорекції).</p> <p>Навести приклади прийомів індивідуальної та групової психокорекції у роботі з учнями в умовах загальноосвітньої школи (прийоми арт-терапії чи соціально-психологічного ренінгу).</p>	<p>На занятті</p>
--	---------------------------------	---	---	-------------------

6. Система оцінювання курсу

<p>Загальна система оцінювання курсу:</p>	<p>Очна форма навчання: 10 балів студент отримує за відвідування лекційних занять, 55 – за роботу на практичних заняттях, 35 – за виконання завдань самостійної роботи (за кожне завдання 3.5 бали).</p> <p>Заочна форма навчання: 5 балів за відвідування лекцій та участь в обговореннях; 35 за роботу на практичному занятті та контрольна робота; 60 балів самостійна робота (кожне виконане завдання 6 балів).</p>
--	---

Вимоги до письмової роботи.	Кореляція поставлених завдань, теоретичної і практичної значимості та висновків
Семінарські заняття	Немає
Умови допуску до підсумкового контролю.	Виконання всіх видів завдань, зокрема написання контрольної роботи та тих, що стосуються самостійної роботи

7. Політика курсу. Студент має регулярно відвідувати лекції, готуватися до практичних занять з врахуванням форм і методів роботи (підготовка до усних відповідей, виступів, дискусій, виконання практичних письмових робіт). На заняттях звертається увага на його інтереси до різних галузей психології, заохочується виконання індивідуальних творчих завдань, які розкривають його уподобання та стиль мислення. Робота на парах тісно пов'язана із самостійною роботою. Вона охоплює як завдання, що передбачають ознайомлення та конспектування обов'язкових та самостійно підібраних першоджерел, так і дослідницькі творчі завдання, які розвивають творче мислення та професійні компетентності студентів.

За відвідування лекцій студент отримує 10 балів, (очна форма), підготовка до практичних занять (усні відповіді до 25 балів очна форма та 10 балів заочна форма; виконання письмових практичних завдань – 15 балів, контрольна робота 10 балів), виконання завдань самостійної роботи (35 балів очна форма та 60 балів заочна), а також творчий підхід до вирішення проблемних ситуацій, уміння застосовувати теоретичні знання при моделюванні шляхів їх розв'язання – 5 балів.

Рекомендована література

Методичне забезпечення

1. Бенеш Г. Психологія: dtv-Atlas; Довідник: Пер з нім./ Худож. Герман і Катаріна фон Заафельд; Наук. ред.. В.О. Васютинський. К.: Знання-Прес, 2007. 510 с.
2. Карта-схема написання характеристики на учня та клас.
4. Карта-схема написання психолого-педагогічної характеристики на студентську групу.
3. Москалець В.П. Психологія особистості.: Навч. посібник. К. «Центр учбової літератури», 2007. 336 с.
5. Психічний розвиок дитини-дошкільника: навч. пос. для педагогів, психологів, вихователів / наук. ред. С.Є Кулачківська та ін. К.: Світич, 2004. 75 с.
22. Психологічна енциклопедія / Автор-упорядник О.М. Степанов. К.: «Академвидав». 2006. 424 с.

Базова література

1. Берк. Л. Развитие ребенка; пер. С англ.. СПб.: Питер, 2006. 1056 с.
2. Берри Дж. Пуртинга А., Сигал М., Дасен П. Кросс-культурная психология. Исследование и применение. Пер. с англ. Харьков: Изд-во Гуманитарный центр, 2007. 560 с.
3. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник / О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук та ін. К.: Просвіта, 2001. 416 с.
4. Гамезо М.В. Домашенко И.А. Атлас по психологии: информ. метод. материалы. М.: Просвещение, 1986. 272 с.
5. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. Изд. 2-е. Т. 2. пер с франц. М.: Мир, 1996. 376 с.
6. Гриффин Э. Коммуникация: теории и практики. Пер. с англ. Харьков, Изд-во «Гуманитарный центр», Науменко А.А., 2015. 688 с.
7. Долинська А.В. Матяш-Заяц АП. Психологія конфлікту. навч. пос. К.: Каравелла, 2010. 304 с.
8. Каліна Н.Ф. Психотерапія: підручник. К.: Академвидав, 2010. 288 с.
9. Крайніков Е.В. Психологія розвитку. Словник-довідник. К.:Арістей, 2004. 260 с.
10. Краткий психологический словарь / Сост. Л.А. Карпенко / Под общ. ред. А.В. Петровского, М.Я. Ярошевского. М.: Политиздат, 1985. 431 с.
11. Кузікова С.Б. Теорія і практика вікової психокорекції: навч. пос. Суми: ВТД

«Університетська книга», 2006. 384 с.

12. Мечковская Н.Б. Социальная лингвистика: пос. для студентов. М.: Аспект Пресс, 1996. 207 с.
13. Москаленко В. В. Соціальна психологія. Підручник. Київ, Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
14. Москалець В.П. Психологія особистості: навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 416 с.
15. Мясоїд П.А. Загальна психологія В 2-томах. К.: Основи, 2004. 345 с.
16. Общая психология: Учебное пособие для студентов пед. ин-тов. М.: Просвещение, 1981. 383 с.
17. Основи практичної психології / Панок В., Титаренко Т., Чепелева Н.: Підручник.К.: Либідь, 2001. 536 с.
18. Основи психології: Підручник / За заг ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. К.: Либідь, 1995. 632 с.
19. Немов Р.С. Психология. В 3-х кн. М.: Гуманіт центр Владос, 2001. К.1. 653 с.
20. Палій А.А. Диференціальна психологія. Курс лекцій. Івано-Франківськ, ВДВ ЦТ Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника. 776 с.
21. Савчин М.В. Педагогічна психологія: навчальний посібник. Дрогобич: Видавнича фірма «Відродження», 1998. 142 с.
22. Савчин М.В. Василенко Л.П. Вікова психологія: навчальний посібник. К.: Академвидав, 2005. 360 с.
23. Словник психолого-педагогічних термінів і понять / Упор. Ю.В. Бурган, В.І. Уруський. Тернопіль: Астон, 2001. 176 с.
24. Современная зарубежная социальная психологии. Тексты. Под. ред. Г.М. Андреевой, Н.Н. Богомоловой, Л.Н. Петровской. Изд-во МГУ, 1984, 255 с.
25. Соціологічна енциклопедія / укладач В.Г. Городяненко. К.: Академвидав, 2008. 456 с.
26. Титаренко Т.М. Сучасна психологія особистості : навч. посібник. К.: Каравелла, 2013. 372 с.
27. Хрестоматия по истории психологии. Под ред. П.Я. Гальперина, А.Н. Ждан. М., Изд-во ун-та, 1980, 296 с.
28. Хьелл Л., Зиглер Д. Теории личности. Основные положения, исследование и применение. СПб.: Питер-Пресс, 1997.

Допоміжна

1. Gleitman H. Psychology W.W. 5-t edition. Norton Compani, New York, London, 1994 – 796 p.
2. Gross R. Rolls Geoff Essential as Psychology (for A QA). Hodder Arnold. 2003. 210 p.

Інформаційні ресурси

http://pidruchniki.com/19580302/psihologiya/zagalni_zasadi_vikovoyi_psihologiyi
<http://westudents.com.ua/knigi/492-vkova-psihologiya-sergenkova-op.html>
http://www.lib.nau.edu.ua/BooksForNAU/2012/Vikova_Psyhologiya_Sergienkova2011.pdf
<http://social-science.com.ua/subject/69>
http://elibrary.kubg.edu.ua/5703/1/V_Kutishenk%D0%BE_PRVPp.pdf
<http://westudents.com.ua/glavy/78937-11-pedagogchna-psihologiya-yak-galuz-psihologchno-nauki.html>

Викладач: Литвин-Кіндратюк Світлана Данилівна